

Endelige anbefalinger

EU-BORGERPANEL

Energieeffektivitet

EU-borgerpanel om energieffektivitet

Endelige anbefalinger

Ansvarsfraskrivelse: Dette dokument indeholder resultaterne fra EU-borgerpanelet om energieffektivitet. Resultaterne er opdelt efter emneområde.

Indhold

Information og adfærdsændring	3
Rimelig og lige adgang	4
EU's globale rolle og medlemsstaterne	5
Job og uddannelse	8
Infrastruktur	11
Bygninger	16
Transport	17
Resultater af borgerpanelets vurdering	19

Information og adfærdsændring

Anbefaling nr. 1:

Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive

Vi anbefaler, at de oplysninger, der gives til forbrugerne, gøres mere tilgængelige, gennemsigtige og anvendelige, således at husholdningerne og organisationerne sættes i stand til at blive mere energieffektive. Vi anbefaler derfor:

- en onlineportal med en selvrevisionsfunktion, der skal hjælpe forbrugerne med at vurdere deres behov med hensyn til transport, boligforbedringer og gode råd til at reducere omkostningerne. Herved får de en løsningspakke, der omfatter de næste skridt og kontaktoplysninger
- et netværk af fysiske kvikskranner på kommunalt plan (rådhus, biblioteker), hvor der tilbydes opfølgning af uafhængige eksperter. Netværket bør ikke forskelsbehandle mellem landdistrikt/byområde og sociale grupper. Kvikskranneren bør rådgive om lovgivningsmæssige, finansielle og tekniske aspekter samt lokale tjenesteudbydere. Lokale aktører opfordres til at udbrede kendskabet til tjenesten
- mere tilgængelige energieffektivitetsmærker på produkter, som er forståelige for alle, herunder oplysninger om produkternes levetid og henvisning til kvikskranneren netværket.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi der kun kan træffes passende beslutninger, hvis vores indsats bygger på et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Oplysningerne skal være forståelige og tilgængelige for alle. Selv om der måske allerede er adgang til mange oplysninger, er det ofte ikke alle, der kender til dem, endside forstår dem. Forbrugerne bør være opmærksomme på deres energiforbrug og have ejerskabet over deres data, kende til de muligheder, de har adgang til, omkostningerne ved de forskellige muligheder samt de tjenester og den støtte, de har til rådighed for at hjælpe dem med at blive mere energieffektive.

Rimelig og lige adgang

Anbefaling nr. 2:

Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret renovering af boliger

Vi anbefaler, at der indføres et mere fordelagtigt skattesystem for ejere af mindre ejendomme, således at lejerne ikke betragtes som en hindring for renoveringen af deres boliger. Dette bør opnås gennem skattelettelser for arbejde og materialer baseret på folks indkomst. Der bør gives mest hjælp til dem med de laveste indkomster.

Der bør stilles tilskudsmekanismer til rådighed, som ydes forud for arbejdet eller i rater, i takt med at renoveringsarbejdet skrider frem.

Regeringerne skal investere i socialt boligbyggeri, idet de gør brug af energieffektive og bæredygtige materialer.

Indtægterne fra CO₂-afgifter bør til dels øremærkes til energieffektivitet (herunder renoveringsarbejde). Multinationale selskaber, der forurener mere, bør beskattes i overensstemmelse hermed.

Bankerne bør lette adgangen til lån til energirenovering med en rentesats tilpasset indkomsten.

Begrundelse:

Social retfærdighed er lig med lige adgang til energi og bolig. I dag står vi over for uacceptable situationer: Nogle mennesker lever i alvorlig energifattigdom, og små boligejere fra middelklassen har ikke adgang til støtte og tilskud til renovering af deres eget hjem eller de udlejer. Lejere føler sig magtesløse med hensyn til at skabe forandring. Vi finder det uacceptabelt, at indsatsen ikke fordeles ligeligt, og at nogle ikke har adgang til et liv med termisk komfort.

Lige adgang sikrer en mere økonomisk overkommelig energieffektivitet for alle og vil dermed bidrage til den kollektive bekæmpelse af klimaændringer.

I dag findes der finansieringsmodeller for renovering i alle EU's medlemsstater. De fungerer dog ikke altid optimalt og opfylder ikke altid målgruppens behov.

EU's globale rolle og medlemsstaterne

Anbefaling nr. 3:

Øget energiafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel

Vi anbefaler EU at investere i forskning i og udvikling af nye energiteknologier, herunder vedvarende energi, for at opnå et højere energieffektivitetsniveau. Dette omfatter følgende områder:

1. energiproduktion (brint, kernefusion osv.)
2. energilagring (batterier)
3. energioverførsel
4. reduktion af energiforbruget.

Vi anbefaler endvidere, at EU fremmer anvendelsen af landespecifikke konkurrencefordele i forbindelse med energiproduktion og samtidig letter udvekslingen af bedste praksis og viden mellem medlemsstaterne.

Desuden anbefaler vi, at foranstaltningerne prioriteres inden for rammerne af princippet om energieffektivitet først, alt efter hvilken foranstaltning der bidrager mest til energiafhængighed.

Begrundelse:

Anbefalingen er vigtig ud fra et politisk perspektiv, fordi den beskytter Europa og dets borgere mod potentielle geopolitiske kriser. Med anbefalingen bidrages der endvidere til beskyttelsen af europæiske værdier og demokrati, idet EU kan afbryde forbindelserne med korrupte regeringer. Samtidig kan dette være med til at sikre en EU-lovgivning, der udvikler sig hurtigere, da Europa vil få en større frihed til at fastsætte egne standarder. Udveksling af viden medlemsstaterne imellem vil også bidrage til at styrke deres indbyrdes forbindelser.

Socioøkonomisk vil det øge EU's konkurrenceevne og gøre det muligt at omdirigere de penge, der anvendes til at betale energiimporten på 61 % (data fra 2019: https://ecrgroup.eu/campaign/energy_security), til interne investeringer, der skaber større værdi for EU og dets borgere. En lavere energiimport fra tredjelande vil også mindske eksponeringen for prisudsving og forstyrrelser på de globale energimarkeder og skabe flere arbejdspladser i EU.

Miljømæssigt kan det føre til et lavere energiforbrug, grøn vækst og klimaneutralitet. Disse elementer hænger alle sammen med princippet om energieffektivitet først og EU's bæredygtighedstilsagn.

Anbefaling nr. 4:

Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne

Vi anbefaler, at EU tilskynder til støtteforanstaltninger til gennemførelse af energieffektivitetsstandarder, enten direkte eller gennem stærke incitamerter til medlemsstaterne. Dette vil være med til at sikre, at indsatsen fordeles retfærdigt mellem enkeltpersoner og virksomheder såvel som mellem regionerne, så ingen lades i stikken.

Nøgleprincipper:

- udvikling af en energieffektivitetskultur gennem bedre information for at hjælpe os med at bruge mindre og bedre energi
- betingede incitamerter, hjælp til virksomheder med hensyn til at integrere energieffektivitet i deres produktion, distribution og salg, idet det sikres, at SMV'erne ikke svækkes
- sikring af en minimumsmængde energi for anstændige levevilkår og øremærkning af en stor del af støtten til de mest sårbare (f.eks.: lån med negativ rente). Målet er at mindske de sociale uligheder i stedet for at fastholde dem
- skabe incitamerter for alle, men omvendt proportionalt med deres indkomst, navnlig gennem progressive energipriser og afhængigt af energikilder.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, for selv om der findes energieffektivitetsstandarder, er deres tilgængelighed og gennemførelse fortsat begrænset. I dag findes der på europæisk plan talrige energieffektivitetsstandarder (opførelse og renovering af bygninger, miljøvenligt design af produkter og apparater, bekæmpelse af planlagt forældelse, ret til reparation osv.).

Der er tale om ambitiøse standarder, som hjælper markedet med at udvikle sig, men gennemførelsen heraf varierer medlemsstaterne imellem. I standarderne er der fastsat tekniske krav, der har en økonomisk indvirkning, kan udelukke visse grupper (ikke alle har adgang til energirenovering i hjemmet eller kan købe de mest effektive husholdningsapparater) eller give anledning til illoyal konkurrence (mellem europæiske virksomheder, der overholder disse standarder i deres produktionsprocesser, og virksomheder uden for EU).

Energieffektivitet bør ikke være en luksus eller en mulighed, som nogle kan undgå. EU kan spille en afgørende rolle med hensyn til at sikre, at energieffektiviteten forbedrer borgernes dagligdag, navnlig de mest sårbare husholdninger. Vi er klar over, at nogle af vores lokale myndigheder og forvaltninger kan spille en vigtig rolle med hensyn til at foregå med et godt eksempel og styrke markedet.

Vi er klar over, at visse elementer i vores anbefaling ikke udelukkende afhænger af EU og kræver et omfattende samspil med medlemsstaterne. Men et borgerpanel skal vel netop være nytænkende.

Anbefaling nr. 5:**Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver**

Vi anbefaler, at EU sikrer gennemførelsen af energieffektivitetsdirektiver i medlemsstaterne, da de i øjeblikket gennemføres forskelligt. Gennemførelsen kan forbedres gennem oplysning, finansiering og sanktioner.

Oplysningerne skal være tilgængelige og tilpasset målgrupperne, f.eks. ved at henvende sig til unge via sociale medier eller ældre gennem tv, og de skal være let synlige i det offentlige rum.

EU yder udelukkende finansiering til de medlemsstater, der overholder reglerne, på grundlag af målbare fremskridt. Finansieringen skal være retfærdig, proportional og rimelig under hensyntagen til medlemsstaternes forskellige kapaciteter.

Der er allerede indført sanktionsmekanismer, og Kommissionen kan indbringe regeringer i medlemsstater, der ikke overholder reglerne, for en domstol.

For at øge gennemsigtigheden bør medlemsstaterne rangordnes efter deres gennemførelsesindsats. Endelig bør EU tilskynde de nationale regeringer til at indføre et indberetningssystem, så borgerne kan indberette energispild, og de lokale myndigheder kan handle i overensstemmelse hermed.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi en sikring af gennemførelsen af direktiver i alle lande vil påvirke alle EU-borgere og endda give dem mulighed for at bidrage direkte til overvågningsprocessen. En øget harmonisering mellem medlemsstaterne vil desuden gøre det lettere at vælge nye foranstaltninger i fremtiden. Specifikt med hensyn til oplysningerne vil det kunne øge ansvarligheden for både EU og de nationale regeringer at finde nye måder at inddrage forskellige befolkningslag på.

Det kræver en effektiv gennemførelse på medlemsstatsniveau at kunne opnå omstillingen i energisektoren og fremme energieffektiviteten med den nødvendige hastighed og intensitet. Efterledes effektivitetsstandarderne i alle medlemsstater, vil flere EU-borgere kunne nyde godt af de mange fordele, der er forbundet med energieffektivitet.

Job og uddannelse

Anbefaling nr. 6:

Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren

Vi anbefaler øget uddannelse inden for erhverv relateret til energieffektivitet. EU kan træffe følgende foranstaltninger:

1. Medlemsstaterne kan yde tilskud til enkeltpersoners uddannelse til faglært grøn arbejdskraft. Medlemsstaten bør tilskynde arbejdstageren til at blive og arbejde i landet i en vis periode efter uddannelsen.
2. EU kan støtte korte udvekslings- eller rotationsprogrammer såsom Erasmus-programmer for studerende og arbejdstagere inden for energieffektivitet (faglært arbejdskraft og studerende).
3. Indtil der er fundet en løsning på manglen på faglært arbejdskraft inden for energieffektivitet, bør der udstedes visa til faglærte arbejdstagere fra lande uden for EU, der skal arbejde i de specifikke medlemsstater, der udsteder de pågældende visa.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi faglærte arbejdstagere på alle niveauer af gennemførelsen af energieffektivitet er afgørende for, at alle andre anbefalinger, som EU-borgerpanelet har arbejdet med, bliver en succes. Uden en faglært arbejdsstyrke må medlemsstaternes håb med hensyn til at nå energieffektivitetsmålene anses som slukket. Vi foreslår tre foranstaltninger, der hver især imødekommer forskellige behov i forbindelse med arbejdstagernes kvalifikationer og arbejdsmarkedet.

Foranstaltning 1: Denne foranstaltning er rettet mod enkeltpersoner, der ønsker at opgradere eller opnå færdigheder på områder forbundet med energieffektivitet. Ved at yde tilskud til uddannelse kan de nationale regeringer gøre færdighederne mere tilgængelige for alle, navnlig mindrebemidlede personer, som ellers måske ikke havde mulighed for at investere tid i opkvalificering eller omskoling. Vi foreslår imidlertid også, at medlemsstaterne tager højde for risikoen for hjerneflugt (arbejdstagere, der flytter til udlandet for at få en bedre løn). Arbejdstagere, der gennemgår støttet uddannelse, bør på en eller anden måde tilskyndes til at gøre brug af deres nye færdigheder i det land, der investerede i deres uddannelse. Kurserne vil blive mere attraktive gennem tilgængelig finansiering, hvilket kan føre til, at flere søger beskæftigelse på området. Dette vil medføre flere eksperter til planlægningen, gennemførelsen og revisionen af investeringer i energieffektivitet.

Foranstaltning 2: Denne foranstaltning dækker over et incitament for medlemsstaterne til at dele deres faglærte arbejdsstyrke inden for kortsigtede projekter samt sikre, at de medlemsstater, der mangler specialister, også har mulighed for at udvikle energieffektive initiativer. Herved kan der sikres en grænseoverskridende udveksling af oplysninger og færdigheder til fremme af grønne færdigheder.

Foranstaltning 3: Vi anerkender, at ikke alle områder, hvor der er behov for faglært arbejdskraft, hurtigt kan besættes af den lokale arbejdsstyrke. Det tager tid at skabe et marked med faglærte arbejdstagere i Europa. I mellemtiden vil det således være nyttigt at finde metoder til at invitere kvalificerede personer fra lande uden for EU.

Kort sagt er den grundlæggende betingelse, at uden faglærte arbejdstagere kan folk ikke foretage ændringerne for at blive mere energieffektive.

Anbefaling nr. 7:**Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål**

Vi anbefaler mere uddannelse i grønne spørgsmål og energieffektivitetsspørgsmål. Dette kan gøres ved at træffe følgende foranstaltninger:

1. En europæisk attest for energieffektivitet, der er opbygget med udgangspunkt i det europæiske pc-kørekort (ICDL), for at fremme et grundlæggende vidensniveau inden for energieffektivitet.
2. Medlemsstaterne bør sikre, at et vist antal faglærte grønne arbejdstagere hvert år afslutter kurser forbundet med energieffektivitet for at øge antallet af grønne faglærte arbejdstagere i landet. I de foregående år blev dette koncept indført for studerende på universiteterne.
3. EU bør indføre offentlige oplysningskampagner tilrettelagt for at fremhæve værdien af grønne faglærte arbejdstagere og vise, at der her er tale om fremtidens job. Kampagnerne kunne især målrettes mod unge for at vise, at manuelt arbejde kan være lige så attraktivt som et kontorjob.

Begrundelse:

Enhver meningsfuld ændring bygger på kvalitetsuddannelse. Vi foreslår tre foranstaltninger, der hver især imødekommer forskellige behov på uddannelsesområdet: mangel på generel viden om energieffektivitet, unge, der ikke vælger erhvervsuddannelsesvejen, som ellers er nødvendig for at støtte energieffektive initiativer, og ændring af opfattelsen af de karrierer, der er nødvendige for at støtte energiomstillingen, med henblik på at gøre dem mere attraktive.

For det første er gruppen enig i, at der generelt er behov for mere viden om energieffektivitet. Viden sænker tærsklen for at kunne træffe energieffektivitetsvalg på individuelt og nationalt plan. Dette kan foregå i form af et skolefag, en påkrævet faglig uddannelse eller et fag på universitetet. Generelt anbefaler vi, at kurset forbindes med et incitament for alle de niveauer, kurset kan tages på.

For det andet har de europæiske universitetsmål tidligere vist, at europæiske mål tilskynder medlemsstaterne til at lægge større vægt på visse uddannelsesområder. Sådanne mål inden for uddannelse i energieffektivitet fører i sidste ende til en stigning i antallet af personer, der vælger at gå erhvervsuddannelsesvejen. Ved at fastsætte mål for medlemsstaterne lægger EU med andre ord pres på dem for at øge antallet af personer på områder relateret til energieffektivitet. På denne måde har regeringerne det direkte ansvar for at udvikle en faglært arbejdsstyrke.

Endelig er denne anbefaling vigtig, fordi folks opfattelse af manuelt arbejde og tekniske områder skal forbedres. Kampagnerne kan præsentere forskellige arbejdsområder og dermed vise, at fysisk arbejde er yderst vigtigt, er forbundet med gode fremtidsudsigter og ikke nødvendigvis er mindre interessant end kontorarbejde.

Infrastruktur

Anbefaling nr. 8:

Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder

Vi anbefaler, at Kommissionen prioriterer en optimering af nettet:

1. forbedring af energisikkerheden og -pålideligheden gennem investeringer i vedvarende energi, forskning i energilagring og gennemførelse af intelligent forvaltning
2. udarbejdelse af en investeringsplan med retningslinjer for medlemsstaterne med henblik på at forbedre nettet på lokalt og grænseoverskridende plan
3. udvikling af nettet under hensyntagen til mulighederne og fordelene ved centralisering og decentralisering. Fra sag til sag bør den mest energieffektive løsning gennemføres
4. indførelse af mekanismer til overvågning af en passende anvendelse af finansiering og håndhævelse af EU-reglerne, således at slutbrugeren kan opnå det fulde udbytte af investeringerne, og virksomhederne kan overholde reglerne
5. tilskyndelse af medlemsstaterne til at hjælpe borgerne med at anvende intelligente målere og energieffektive kilder samt indførelse af økonomiske incitamenter for leverandører og forbrugere til at anvende energieffektiv praksis og overvejelse af muligheden for at skabe rammer for borgernes energilagring og -produktion.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi en optimering af nettet til at omfatte vedvarende energikilder fører mange fordele med sig for både producenter og slutbrugere. Energieffektiviteten øges, og indførelsen af vedvarende energi fremmes, når elnettet optimeres. Denne tilgang sikrer effektiv energitransport, -lagring og -anvendelse. Desuden fremmer netudviklingen stabile energipriser, tilskynder til anvendelse af intelligente apparater og letter en mere gnidningsløs energiforsyning.

Forbrugere og leverandører drager fordel af netoptimeringen og -udviklingen gennem intelligente forvaltningssystemer. Forbrugere kan få adgang til værdifulde oplysninger om energiforbrug, leverandørerne kan bedre overvåge efterspørgslen og produktionseffektiviteten, og lagringssystemer kan komplementere moderniseringsprocessen.

Ved at tilskynde til energieffektivitet og nedbringe energitab reducerer netoptimeringen ikke blot omkostningerne, men fremmer også den miljømæssige bæredygtighed. Ved at styrke forbrugernes stilling og integrere dem i energisystemet kan der bedre skabes lige vilkår, samtidig med at virksomhedernes indflydelse nedbringes. Det er afgørende med en holdningsændring med hensyn til

energieffektivitet for at sikre en udbredt gennemførelse og borgerinddragelse.

En netmodernisering er endvidere i overensstemmelse med EU's mål om at reducere emissioner, bekæmpe klimaændringer og overgå til en dekarboniseret energisektor. Ved at gennemføre denne tilgang producerer vi mere energi, og vi bliver mere effektive i Europa og mindre afhængige af udenlandske kilder. Endelig vil denne nye sektor føre til nye jobmuligheder og forbedre EU's stilling som global aktør i et mere retfærdigt energisystem.

Anbefaling nr. 9:**Hjælpe EU-borgerne med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiel støtte til rådighed**

Vi anbefaler:

1. at der tilskyndes til oplysninger om energieffektivitet og synlighed af de nuværende energifællesskaber. Vi kan specifikt gøre oplysningerne om energifællesskaber forståelige og tilgængelige for alle EU-borgere, eller vi kan dele god praksis vedrørende energifællesskaber i EU
2. at de økonomiske energibesparelser, der opnås ved at udvikle effektive energifællesskaber, værdiansættes. Helt konkret vil vi kunne udvikle mekanismer, der p.t. ikke findes, eller et system med energieffektivitetsattester
3. at de lokale offentlige myndigheder bistås med hensyn til at yde økonomisk støtte til udviklingen af energieffektive fællesskabsinitiativer. De kunne mere specifikt gøre brug af de midler, der kommer direkte fra EU (f.eks. FEDER-fonden).

Så snart disse fællesskaber er operationelle, vil det være en prioritet at gøre energieffektivitet til fællesskabets vigtigste princip. Vi kan helt specifikt isolere bygninger, indføre nye teknologier og udvikle fælles opvarmnings- og kølingssystemer.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi et energifællesskab bygger på borgerinitiativer eller lokale initiativer. Manglen på præcise oplysninger om energifællesskabers funktion og finansiering kan imidlertid afholde nogle borgere fra at etablere sådanne fællesskaber. Desuden er de eksisterende energifællesskaber de facto ikke effektive, og de geografiske og finansielle forhold i EU's medlemsstater er undertiden meget forskellige. Derfor er vi nødt til at gøre de relevante oplysninger tilgængelige for alle og styrke samarbejdet medlemsstaterne imellem for i sidste ende at kunne etablere energieffektive fællesskaber.

Et af principperne for et effektivt energifællesskab er at undgå energispild. Manglen på energidistributører i energifællesskabssystemerne udgør aktuelt en hindring for, at ingen energi går til spilde. Vi skal sørge for, at private aktører tilskyndes til at blive en del af energifællesskaber. Kommissionen kan eksempelvis tilskynde medlemsstaterne til at udstede energieffektivitetsattester til private virksomheder for deres arbejde inden for energifællesskaber. Vi er også nødt til at fokusere på de økonomiske positive virkninger af ikke at forbruge energi. Vi mener også, at vi er nødt til at prissætte den overskydende energi, der produceres af fællesskaberne, på en rimelig måde.

Efter vores mening er lokale offentlige myndigheder de bedst egnede aktører til at investere nogle af de EU-midler, de modtager for at støtte energifællesskaber, da vi mener, at borgerne vil have større tillid til deres lokale offentlige myndigheder end til den nationale regering. De lokale offentlige myndigheder bør imidlertid være opmærksomme på, at energifællesskaber fortsat skal være økonomisk tilgængelige for alle, idet de fordeler midlerne til borgerne på grundlag af deres indkomst. De midler, der forvaltes af de lokale myndigheder, kan endvidere hjælpe borgerne med at få adgang til ekspertise med henblik på at styrke energieffektiviteten inden for deres

fællesskaber i stedet for at investere deres egne eller fællesskabets opsparede midler. Desuden bør vi også give borgerne i energifællesskaberne direkte beføjelser til at få umiddelbar adgang til og forvalte disse EU-midler.

Endelig bør vi, så snart tilvejebringelsen af de tre ovenstående elementer er sikret, sørge for, at etableringen af energifællesskaber fokuseres på princippet om energieffektivitet først ved at isolere bygninger og udvikle varme- og kølesystemer, der kan bidrage til at reducere mængden af energi, der går til spilde.

Anbefaling nr. 10:**Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion**

Vi anbefaler, at der tilskyndes til energifællesskaber på tværs af medlemsstaterne.

EU og medlemsstaterne bør samarbejde om at yde finansiering og ekspertise til støtte for energifællesskaber. De lokale myndigheder kunne være drivkraften bag denne ændring.

Fastsættelsen af klare mål i det europæiske direktiv om energieffektivitet fra 2030 udgør et centralt forhold med hensyn til tilskyndelsen til energifællesskaber. Obligatorisk overvågning af energiproduktionen i energifællesskaber kan give værdifulde data til overvågning af fremskridtene og identifikation af de områder, hvor der kan ske forbedringer, indføres ny lovgivning og opstilles politiske mål. Det er vigtigt at diversificere energikilderne i de enkelte medlemsstater på grundlag af deres unikke karakteristika og ressourcer. Vi anbefaler en reduktion af forbruget baseret på intelligent teknologi (f.eks. LED-lys, effektive varmesystemer).

EU bør endvidere fokusere på:

- systemiske ændringer, der sætter folk i stand til at anvende princippet om energieffektivitet først
- fremme af lokal og vedvarende energi
- tilskyndelse til bevidstgørelse, uddannelse fra en tidlig alder og borgerinddragelse.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig med henblik på at beskytte vores miljø og bevare vores planet. Dette gælder ikke kun for os, men også for de kommende generationer. Etableringen af lokale energifællesskaber øger energisikkerheden og energiuafhængigheden i Europa, samtidig med at der opbygges et anderledes produktions- og forbrugsparadigme.

Denne anbefaling kan sikre, at alle i Europa er i stand til at bekæmpe energifattigdom med hjælp fra energifællesskaber. Denne anbefaling kan ikke kun tjene som en energieffektivitetsløsning, men også som et middel til at opnå et blomstrende liv i lokalsamfundene og fremme social deltagelse og demokrati for alle involverede parter.

Bygninger

Anbefaling nr. 11:

Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger

Vi anbefaler, at EU støtter medlemsstaterne i at sikre energieffektiv renovering af et betydeligt større antal bygninger. Fokus bør ligge på beboelsesejendomme.

Der bør ydes støtte til medlemsstaterne for at lette renoveringen af beboelsesejendomme, hvor der bor personer med lav indkomst. Konkurrencer på nationalt plan kan bidrage til at finde løsninger, der er nemme at overføre (modelprojekter).

EU's medlemsstater bør opfordres til at tilbyde skattelettelser til ejere af bygninger, hvor de fleste lejere har en indkomst under et vist niveau. Dette vil være et godt incitament til husrenovering. Det skal sikres, at det er i både lejernes og udlejernes interesse. Det skal navnlig undgås, at lejere bliver genstand for udsættelser med henblik på at kunne opkræve en højere husleje.

Alle EU-borgere (uanset om de er lejere eller ejere) bør have mulighed for gratis rådgivning om den specifikke energisituation i deres bolig (en kvikskranke). Anbefalingen omfatter også støtte- og tilskudsmuligheder til forbedring af energisituationen.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi:

- der allerede eksisterer en lang række EU-direktiver om offentlige bygninger (direktivet om energieffektivitet), om erhvervsbygninger (det nyligt vedtagne direktiv om bygningers energimæssige ydeevne) og om nye bygninger af enhver art (direktivet om bygningers energimæssige ydeevne). Der fokuseres således på beboelsesejendomme
- EU-direktiverne kun kan være effektive, hvis de enkelte boligejere berøres af den nationale og lokale gennemførelse
- personer med lav indkomst i mange EU-medlemsstater ofte bor i huse med særligt dårlige energistandarder, en dårlig konstruktionsmæssig forfatning og høje energiomkostninger.

Transport

Anbefaling nr. 12:

Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne

Vi anbefaler, at Kommissionen udfører regelmæssige undersøgelser for at forbedre energieffektiviteten af personbefordringssystemer i byer og forstæder i alle medlemsstater.

Sådanne undersøgelser bør omfatte en omfattende opgørelse og vurdering af elektrificeringen af offentlige transportsystemer og af, hvor attraktive de er. Med denne tilgang skal huller og mangler i eksisterende systemer identificeres, og eksemplariske praksisser, der vil kunne blive vedtaget af medlemsstaterne, skal fremhæves.

På grundlag af undersøgelsesresultaterne kan Kommissionen indføre en række tilskud til medlemsstaterne til investering i at forbedre tiltrækningskraften og elektrificeringen af deres transportsystemer efter behov. Undersøgelserne bør tjene som benchmark for den aktuelle situation og hjælpe Kommissionen med at fastsætte mål for Europa som helhed. Regelmæssig overvågning skal lette en løbende forbedring af systemets ydeevne og styrke energieffektiviteten.

Begrundelse:

Denne anbefaling har til formål at forbedre livskvaliteten ved at optimere den offentlige transport, som er afgørende for de daglige gøremål og mere energieffektiv end privatbilisme. Vi forventer os på baggrund af denne undersøgelse en række praktiske resultater, der vil lette gennemførelsen af energieffektivitetsprincipperne. Selv om den offentlige transport er mere effektiv end privatbilismen, tyder underudnyttelsen af den på, at der er hindringer, der skal afhjælpes. Kommissionen skal undersøge årsagerne til denne underudnyttelse.

Ved at gøre den offentlige transport mere effektiv, bekvem og tilgængelig kan vi forbedre forbindelsernes kvalitet og mindske de økonomiske og CO₂-relaterede virkninger og dermed tilskynde flere til at vælge offentlig transport frem for private køretøjer. I betragtning af den høje befolkningskoncentration i byområderne vil der på baggrund af undersøgelsen desuden kunne fremsættes forslag om skræddersyede transportkombinationer til forbedring af energieffektiviteten, hvilket der er et presserende behov for i lyset af klimaændringerne. Merværdien ved denne tilgang er, at den tager hensyn til privat og kollektiv transport samt den fremtidige udvikling af transportformer. Den giver indsigt i specifikke tilfælde observeret i forskellige EU-medlemsstater.

Anbefaling nr. 13:**Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg**

Vi anbefaler, at virksomheder og privatpersoner tilskyndes til at bruge toget for at blive mere energieffektive. I den henseende anbefaler vi følgende:

1. elektrificering af togstrækninger for at reducere CO₂-emissionerne
2. modernisering af jernbaneinfrastrukturen
3. digitalisering af rejseplanlægning og billetkøb for at optimere kundeoplevelsen
4. standardisering af jernbanerne medlemsstaterne imellem og integration med lokale transportsystemer
5. tilpasning af tidsplanerne for at sikre kortere rejsetider
6. fremme af togrejser for at konkurrere med selskaber, der udbyder korte flyvninger, og busser:
  - kortere rejsetider med højhastighedstog
  - bedre faciliteter, f.eks. spisevogne, wi-fi, sovevogne osv.
  - mulighed for at medtage større mængder bagage samt cykler i alle tog
7. flere togpassagerer som følge af overkommelige priser:
  - særlige billettyper til nedsat pris billetter til familier, studerende, ældre, personer med handicap og lavindkomstgrupper
  - overkommelige fragtpriser
8. genåbning af nedlagte jernbanestrækninger: De lukkede strækninger står ubenyttede hen
9. sikring af tilslutningen til EU's yderområder
10. forhøjelse af investeringer og tilskud for at lette gennemførelsen af alle ovenstående forslag:
  - tilskyndelse til kortfristede private investeringer, samtidig med at det overordnede offentlige ejerskab og den offentlige kontrol opretholdes
  - beskatning af fossile brændstoffer, herunder flybrændstof.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi togrejser og godstransport er centrale områder, hvor der kan opnås hurtige energieffektivitetsgevinster. Vores økologiske, økonomiske og teknologiske fremtid kræver handling. Vi anbefaler derfor, at passager- og godstransporten gøres mere attraktiv og effektiv. For at opnå dette er vi nødt til at handle på europæisk plan.

Resultater af borgerpanelets vurdering

Nr.	Anbefalingens titel	Støtteniveau	Godkendelsesprocent
8	Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder	5,25	96 %
3	Øget energiuafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel	5,18	92 %
9	Hjælpe EU-borgerne med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiel støtte til rådighed	4,96	91 %
11	Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger	4,89	90 %
4	Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne	4,87	87 %
12	Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne	4,83	91 %
2	Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret reovering af boliger	4,73	87 %
1	Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive	4,71	84 %
10	Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion	4,64	84 %
13	Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg	4,55	79 %
6	Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren	4,49	82 %
7	Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål	4,48	82 %
5	Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver	4,19	72 %